

Staverse jol Martina Geertruida HZ 28

Al een hele tijd ligt er een reactie, klaar om de te worden gepubliceerd, maar door een duistere oorzaak is er tot op heden niets van gekomen.

Na het lezen van het artikel over de Staverse jol Martina Geertruida HZ 28, ex Volhouder in SdZ 2003.6 ging bij mij een lampje branden in verband met de naam

Volhouder van een dominee te Lemmer en het ongeval met de vier jongens.

Herman Bakels, geboren 1871 doopsgezind predikant te Koudum en Enkhuzen, op 15 april 1901 van Koudum ingeschreven naar Enkhuzen met zijn gezin en in juli 1907 weer vertrokken naar Haarlem, Zijn twee kinderen zijn in 1898 en 1900 geboren te Warns (Koudum ligt niet zo ver van de werf van Wildschut in Gaastmeer. Hij was eigenaar van de jol Volhouder. Hij kreeg in augustus 1901 toestemming om een

botenhuis te bouwen op de grond van de werf van de scheepstimmerman E. Lastdrager (in 1907 de werf Vooruit van C Stapel) aan de Paktuinen.

Op 1 oktober 1903 vertrokken de drie broers en een neef voor een zeiltochtje dat fataal afliep voor alle vier. Zie ook de hierbij afgedrukte krantenartikelen uit de Enkhuzer Courant van 9 oct 1903, 11 oct en 14 oct., alsmede De Vrije Westfries van 10 oct. 1903.

Wat later met de jol is gebeurd is mij niet bekend.

Het visserij register vermeldt van de HZ 28, jol met zeilvermogen, bij 1901, 7 x 2,50 x 0,60 m, brt 15 m³, netto 8,25 m³, brt 5,3 register ton, netto 2,9 registerton. Eigenaar R.D. De Boer, leraar HBS in Naarden, geb. 28.8.1881., in huur bij Cornelis de Graaf (1871-1943) en Cornelis Westland (1881-1946).

Met diepe droefheid geven wij kennis van het plotselinge, op noodlottige wijze overlijden van onsen geliefden eenigen zoon DIRK, in den leeftijd van 24 jaar. B. L. VAN ES, G. VAN ES-SCHOLTERE. Enkhuzen, 7 October 1903. Eenige en algemeene kennisgeving. Verzoeken van rouw bij

De haven uit met Bakels jacht. Vanuit het vissersdorp Bunschoten. Ontvingen hunne huisgenoten. Een briefkaart strekkend tot bewijs. Dat zij daar d.... morgen waren. Niet denkende aan de gevaren. Aan het noodlot van de verdere reis. Het is ook moeilijk te vermoeden. Dat er zo gauw een storm zou woeden. Als er toen opgestoken is. Die alles dreigde te verslinden. En hen zo'n vroege dood zou vinden. Dat zoveel smart en komernis. Drie zoons, drie broeders van elkander. De een nog knapper dan de ander. De een reeds beroepbaar proponent. Schijn van het ouderhart ontnomen. Wanhopend tobbed omgekomen. Van de berichten daar omtrent. En de andre jongeling, de vierde. Was ook een knaap die het echt versierde van het ouderpaar als enig zoon. Bemide zij hem dubbel teder. En zagen vol verwachting neder. Op zulke parel van hun kroon. Ik denk, dat ik dit zit te schrijven. Nog het meest aan hen die achterblijven Al ken ik zelf die mensen niet. Ik zie ze in mijn geest wanhopend. Van de ene plek naar de ander lopend. Ontroostbaar in hun zwaar verdriet.

Dhr Hendrik de Graaf, (21-03-1893 - 17-04-1984) hoorde het van straatzangers die het lied zongen in Enkhuzen, toen dit bekend werd kwam er een verbod. Tijdens een van de bezoeken aan hem, heb ik het opgeschreven.

Kroniek van Enkhuzen en Omstreken Het vreeslijk bericht onder ons Binnenlandsch nieuws omtrent de ontmoeting van de Lemster-nachtboot met een viertal schipbreukelingen, geldt Enkhuzer jongelui en heeft een tweetal families in onze stad. Drie zoons van den heer J. S. en de eenige zoon van den heer v. E. zijn waarschijnlijk de vrongelukten. J.J. Donderdag houdt 'een zeeoetjje ondernomen naar Amsterdam en enkels havenplaatsen naar de Zuidzeersee. De familie ontving nog gistermorgen een briefkaart meldende hun aankomst te Bunschoten en... inmiddels waren de ongelukkigen reeds verdronken. Dit bericht kostbare jongemenschenlevens zijn in de Zuidzeersee verloren geraakt. Het vaartuig is Woensdagmiddag tusschen Elburg en Urk door de visschers L. van Loo Kramer en J. v. d. Eerg opgepikt en te Urk in ontredderden toestand binnengebracht.

Het ruwe, stormachtige weer heeft evenals elders ook hier nog al verwoestingen aangericht. Bomen en dakpannen moesten het zoo hier en daar wegens de Stoompunt bleegen, 's vonds geraak op den Zuidhulp en werd in d. Woensdagmorgen Minister Havelaar t. E.C. 9.10.

Wij gingen gisteravond circa 9 uur Lemmer; de zee stond zeer hoog, zoodat het bewaren van het vreeslijk. Toen we genoodiaakt waren de zeilen te hijsen. Weeten van Schokland werd, ondanks het ruwe weer, hulpgeroep gehoord en vliegende ontdekte de kapitein, de heer F. Fortuijn, op eenigen afstand een omgelegene vissersvaartuig, waaraan een viertal schipbreukelingen zich vastklemden. De golven wierpen het wrak nu links, dan weer rechts; het moment scheen het, als had het volgende zee alles verzwolgen.

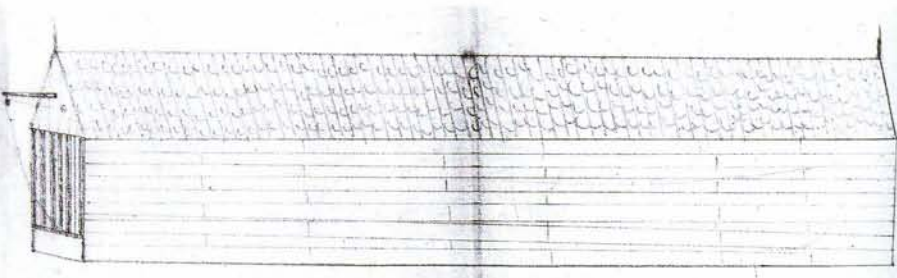
Terstond streken we de zeilen en werd getraakt het omgelegene vaartuig te naderen; de geweldige hooge zeeën maakten dit evenwel onmogelijk, zoodat de kapitein door naderbij te komen. Inmiddels werden lijnen uitgeworpen naar het wrak, doch de opvallenden waren niet in staat ze te grijpen; dachten we soms verbinding te hebben gekregen, een torenhooge golf wierp het omgelegene vaartuig staande weer af. Tot viermaal toe werden de pogingen tot redding herhaald, maar tevergeefs; het was volstrekt onmogelijk voldoende te naderen, de zee stond te hoog. De golven sloegen soms tot aan de punten van de masten der „Groningen III“. Nog werden de lijnen eenige malen uitgeworpen, doch zonder resultaat: het vaartuig was nu slechts zelden te zien. We konden nog waarnemen hoe eerst twee man van de vijf werden weggevoerd en in de diepte verdwenen: de kapitein stelde de laatste poging in het werk om het wrak te naderen, maar door de storzige zee was het niet mogelijk met de „Groningen III“ vlieg genoeg te wenden. Even later werd het wrak door de golven omhoog geworpen, om toen voorgoed in zee te verdwijnen. We hebben het toen niet meer gezien. Aan boord van de „Groningen III“ waren een achttal passagiers; zij allen waren, zoodwel als de bemanning, zeer onder den indruk van het drama dat zich voor hunne oogen afspeelde.

BINNENLAND. Een drama op zee. De kapitein van de stoomboot „Groningen III“, de z.g. oude Lemmer-nachtboot, die Woensdagochtend te Amsterdam aankwam, heeft gerapporteerd dat hij op de Zuidzeersee een omgelegene vaartuig zag drijven, waaruit een aantal personen bevonden. Hoewel hij zich vier personen bevonden, de kapitein alle moeite deed om de schipbreukelingen te redden, kon hem dit door het stormweer niet gelukken, zoodat de vier opvarenden naar alle waarschijnlijkheid zijn verdronken.

Van een passagier, die de reis met de Lemmerboot heeft medegemaakt, vernemen wij het volgende: schrijft het Handelsblad. Het was twee uur in den nacht dat ik bij den kapitein op het dek stond; het was vliedende stormweer. Op eens was het of hij de verte een gegil tot ons doordrong. Wij hoorden het beiden. De kapitein stoomde uit de richting vanwaar het geluid kwam en toen zag wij op eenmaal een omgelegene vissersvaartuig, waarop vier mannen en een toon zagen wij het omgelegene vaartuig met moeite vasthielden. Het omgelegene vaartuig werd weer doordrong. De kapitein van onze boot deed alles wat mogelijk was om de ongelukkigen te redden. Mogelijk was om de ongelukkigen te redden. Van uitzetten van een boot was bij zulk een weer geen sprake; de kapitein trachtte daarom zoo dicht mogelijk het omgelegene vaartuig te naderen; telkens werden ook pogingen beproefd om het schip reddingslijnen toe te werpen, doch niets mocht gelukken. Maar dan drie uur hebben wij met onze boot alles gedaan om de schipbreukelingen te redden, niets mocht baten. De storm joeg het wrak en de vier menschen, die er op waren, steeds verder van ons weg; wij spraken hedenmorgen den stuurman van de „Groningen III“ K. Bangs, van de volgende mededeelde:

Kroniek van Enkhuzen en Omstreken. Heden namiddag is hier schipper R. Hoekstra die van morgen te Lemmer was uitgevaren ter spieringvisserij binnen gekomen met het lijk van den heer A. H. Scholten, dat hij tusschen de Lemmer en Kulture in zee heeft gevonden.

Kroniek van Enkhuzen en Omstreken. Bij de Staatspoorwegen is benoemd tot stuurman, met ingang van 14 Oct. A. J. Lastdrager te Wijnshoten. Een droeve plechtigheid. Gistermiddag 9 uur werd het stoffelijk overschot van den heer S. Scholten, een der vier jongelieden die in den storm van 11. Dinsdag omkwamen, naar de laatste rustplaats gebracht. Langs den weg diende de stoet passeerde hadden de bewoners hun medede, grauwe wolken en zoo wachte een boren najaarshemel aan het kerkhof schaar van belangstellenden was met een den stoet af. De lijkbaar werd met een achttal fraaie bloemstukken bedekt en werd gevolgd door familie en vrienden waaronder een aantal studievrienden van den overledene. Nadat het lijk was bijgezet, nam de heer De Bakels het woord om namens familie en vrienden recht hartelijk afscheid te nemen van den doode en zijn lotgenooten. Zeer onder den indruk van deze ontroerende plechtigheid verlieten allen den doodsakker.

Schetstekening van een schuithuis voor H. Bakels. Schuithuis lang buitenwerks 12 m, breed 3,5 m, hoog (tot de dwarsbalken 1,80 m boven het hoogste water), daarboven was dus nog het dak. Alles gemaakt van hout, met beschooten dak en met pannen gedekt. In het terrein van den Heer Lastdrager, aan den Oostkant. H. Bakels. Bron: Hoorn, Archiefdienst Westfriesche gemeenten.

Diegel

der
zeilvaart

Plaatselijk Nieuws.

ENKHUIZEN. Donderdagsavond verspreidde zich het berucht door de stad, dat twee familie's door een treurig ongeval in diepen rouw gedompeld waren.

Drie zonen van den heer J. Scholten en een zoon van den heer Van Es waren met de jol „de Volbouder” een zee-tochtje gaan doen naar Amsterdam en eenige andere havenplaatsen aan de Zuiderzee. Dinsdag vertrokken zij uit Bunschoten en werden door zwaar stormweder overvallen, met het noodlottig gevolg, dat de jol is omgeslagen en de 4 opvarenden hun dood in de golven hebben gevonden, althans het vaartuig is Woensdagmiddag tusschen Elburg en Urk door Urker visschers omgeslagen gevonden en in ontredderen toestand te Urk binnengebracht.

Het „N. v. d. D.” schrijft omtrent deze treurige geschiedenis het volgende:

De bemanning van de Lemmer-nachtboot is Dinsdagnacht 3½ uur bezig geweest met pogingen om vier mannen van eene op de Zuiderzee door den storm omgeslagen visscherspink te redden.

Hunne pogingen zijn helaa mislukt. De vier mannen zijn allen verdronken.

Van een passagier, die de reis met de Lemmerboot heeft medegemaakt, verneemt het „Alg. Hbl.” nog het volgende:

„Het was twee uur in den nacht dat ik bij den kapitein op het dek stond; het was vliegend stormweer. Op eens was het of uit de verte een gegil tot ons doordrong; wij hoorden het beiden. De kapitein stoomde in de richting van waar het geluid kwam en toen zagen wij op eenmaal een omgeslagen visscherspink, waarop vier mannen zich met moeite vasthielden. Het omgeslagen vaartuig werd woest door wind en golven heen en weer geelingerd.

„De kapitein van onze boot deed alles wat mogelijk was om de ongelukkigen te redden. Van uitzetten van een boot was bij zulk een weer geen sprake; de kapitein trachtte daarom zoo dicht mogelijk het omgeslagen schip te naderen; telkens werden ook pogingen beproefd om het schip reddinglijnen toe te werpen, doch niets mocht gelukken. Meer dan drie uren hebben wij met onze boot alles gedaan om de schipbreukelingen te redden, niets mocht baten. De storm joeg het wrak en de vier menschen, die er op waren, steeds verder van ons weg, tot het op een gegeven oogenblik voor onze oogen op de wateren der Zuiderzee was verdwenen. Ongetwijfeld zijn de vier schipbreukelingen verdronken.

De deelneming in deze zoo aangrijpende geschiedenis is algemeen.

HOOGWOUD. Vrijdagavond brak hier bij de Weers een felle brand uit in de boerderij van den heer Vijn en bewoond

10-10-1903
de Vrij West fries